

**Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin
Takibin Başlatılması Usulü**

I. Amaç, Kapsam ve Dayanak

Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Yönetmelik (“**Yönetmelik**”), 29 Mayıs 2019 tarihli ve 30788 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak, 1 Haziran 2019 tarihi itibarıyla geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik, 6 Aralık 2018 tarihli ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun’un (“**Kanun**”) 9’uncu maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

Kanun, 7 Kasım 2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’da ve diğer mevzuatta düzenlenen abonelik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerin ifası amacıyla tüketiciye sunulup bedeli faturaya yansıtılan mal ve hizmetten kaynaklanan para alacaklarına ilişkin, ilamsız icra takiplerinin usul ve esasların düzenlenmeyi amaçlamaktadır. Kanun kapsamında düzenlenen yeni takip yoluyla, abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan alacaklar bakımından, abonelik sözleşmesinin mal veya hizmet sunan tarafının başvuracağı ayrı ve özel bir ilâmsız takip yöntemi kabul edilmiştir. Yönetmelik ise, Kanun’un uygulanmasına ilişkin hususları belirlemek üzere düzenlenmiştir.

Yönetmelik, abonelik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerin ifası amacıyla tüketiciye sunulup bedeli faturaya yansıtılan mal veya hizmetten kaynaklanan para alacaklarına

yönelik, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi'nde ("UYAP") oluşturulan Merkezi Takip Sistemi ("MTS") üzerinden, haciz yoluyla ilamsız icra takiplerinin başlatılmasına ve yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeyi amaçlar.

A. Abonelik Sözleşmesi Nedir? Ne Şekilde Kurulur?

Abonelik sözleşmesi, 24 Ocak 2015 tarihli ve 29246 sayılı Abonelik Sözleşmeleri Yönetmeliği uyarınca, tüketicinin belirli bir malı veya hizmeti sürekli olarak veya düzenli aralıklarla edinmesini sağlayan sözleşmeler olarak ifade edilir. Abonelik sözleşmelerine elektrik, su, doğalgaz, telefon ve elektronik haberleşme sektörüne ilişkin abonelik sözleşmeleri örnek olarak verilebilir.

Satıcı veya sağlayıcı, sunulan mal veya hizmete ilişkin olarak tüketici ile bir abonelik sözleşmesi yapmak zorundadır. Yazılı veya mesafeli olarak kurulan abonelik sözleşmelerinin bir örneğinin kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi gerekir. Abonelik sözleşmeleri açısından şekil şartı öngörülmüştür. Buna göre abonelik sözleşmelerinin, en az on iki punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Abonelik sözleşmelerinin ayrıca Abonelik Sözleşmeleri Yönetmeliği madde 6'da belirtilen hususları içermesi zorunludur.

Abonelik sözleşmesinde, madde 6'da sayılan zorunlu hususlardan bir veya birkaçının bulunmaması sözleşmenin geçerliliğini etkilemez ve bu durumda, satıcı veya sağlayıcı malın teslimini veya hizmetin ifasını durduramaz. Bu halde sözleşmedeki eksiklik, sözleşmeyi düzenleyen tarafından derhal giderilir. Aksi takdirde tüketici, cezai şart, tazminat ve benzeri adlarla herhangi bir ödemede bulunmaksızın sözleşmeyi feshetme hakkına sahiptir.

B. Abonelik Sözleşmelerinde Ödeme Bildirimi ve İtiraz Usulü

Satıcı veya sağlayıcı, her bir tüketim dönemi sonunda tüketicinin ödeyeceği hizmet bedelini içeren bir ödeme bildirimi düzenlemek zorundadır. Ödeme bildiriminde Abonelik Sözleşmeleri Yönetmeliği madde 19(2)'de sayılan hususların bulunması gerekir. Söz konusu hususları içeren fatura ve benzeri her türlü belge, ödeme bildirimi olarak kabul edilir. Satıcı veya sağlayıcı ödeme bildirimini, son ödeme tarihinden en az yedi gün önce tüketicie gönderir. Tüketiciler, ödeme bildiriminde yer alan tutarın hatalı olduğu gerekçesiyle, bildirimin düzenlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde itiraz etme hakkına sahiptir. İtiraz, satıcı veya sağlayıcı tarafından başvurunun yapıldığı tarihten itibaren en geç otuz gün içerisinde incelenerek sonuçlandırılır ve inceleme sonuçları tüketicie yazılı olarak bildirilir.

Tüketici tarafından fatura bedelinin süresi içerisinde ödenmemesi halinde, hizmet sunumunun ne şekilde ve ne kadar sürede durdurulabileceği ile fatura bedelinin sonradan ödenmesi durumunda, hizmet sunumunun ne şekilde ve ne kadar süre içerisinde başlatılacağına dair hususlar, Abonelik Sözleşmeleri Yönetmeliği madde 6 kapsamında, satıcı veya sağlayıcı ile akdedilen abonelik sözleşmesi içerisinde belirtilmek zorundadır.

II. Abonelik Sözleşmelerinden Doğan Para Alacaklarına Yönelik Takip Yapılmasının İlk Koşulu Avukat Kaydı

Abonelik sözleşmesinin mal veya hizmet sunan tarafının avukatı sıfatıyla, tüketicie sunulan mal ve hizmetten kaynaklanan para alacaklarına ilişkin icra takibini başlatabilmek için öncelikle işbu Yönetmelik kapsamında avukat kaydının yapılması gerekmektedir. Avukat Kaydı için, abonelik sözleşmeleri kapsamında mal veya hizmeti sunan gerçek kişiler veya tüzel kişilerin yetkilileri, işbu yetkilerini gösteren ve

Yönetmelik madde 13'te belirtilen belgeleri, UYAP üzerinden güvenli elektronik imza ile Adalet Bakanlığı'na ("**Bakanlık**") gönderir. Bakanlık söz konusu belgeleri inceledikten sonra yetkili olduğunu tespit ettiği kişilere "şirket yetkilisi" rolü tanımlar ve bu kişiler MTS işlemlerinde yetkili avukatları belirler.

III. Takip Talebinde Bulunması Gereken Hususlar

Yönetmelik madde 5 uyarınca, alacaklı avukatı tarafından başlatılacak takip taleplerinin aşağıdaki hususların içermesi gerekmektedir.

- a) Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisi ile avukatının adı ve soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise unvanı, vergi kimlik numarası, ticaret sicil numarası ve Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) numarası; adresi, telefon numarası ve elektronik iletişim bilgileri;
- b) Alacaklı veya avukatının münhasıran MTS ile ilişkilendirilmiş ve banka tarafından da sadece bu Yönetmelik kapsamındaki borç tutarının yatırılmasına özgülenmiş hesap numarası;
- c) Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı ve soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası; tüzel kişi ise unvanı, vergi kimlik numarası, biliniyorsa ticaret sicil numarası ve MERSİS numarası; adresi, biliniyorsa telefon numarası ve elektronik iletişim bilgileri;
- d) Terekeye karşı yapılan takiplerde, kendilerine tebligat yapılacak mirasçıların adı ve soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve adresi;
- e) Alacağın tutarı ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ve işlemeye başladığı gün; alacak yabancı para ise harca esas olmak üzere takip tarihindeki

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru üzerinden Türk Lirası karşılığı, alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizli alacaklarda faizin türü, oranı, miktarı ve işlemeye başladığı gün;

- f) Takip dayanağı belgelerin tarih ve numarası ile alacağın son ödeme tarihi; ve
- g) Haciz ve müteakip işlemler için yetkili icra dairesi.

Takip talebi, yukarıda belirtilen hususlar dahilinde doldurulduktan, ilgili belgeler taranıp MTS'ye yüklendikten ve takip harç ve masrafları elektronik ortamda ödendikten sonra güvenli elektronik imza ile onaylanır ve MTS'ye kaydedilir. İcra takibi MTS'ye kaydedildiği anda başlamış olur. Yönetmelik kapsamında başlatılan takiplere ilişkin harçlar peşin olarak alınır.

IV. Yetkili İcra Dairesi

İşbu Yönetmelik kapsamında MTS aracılığıyla başlatılacak icra takiplerinde, birden fazla icra dairesinin bulunduğu mahallerde, Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu ("**Komisyon**"), dairelerden birini MTS takiplerinin yürütüleceği icra dairesi olarak yetkilendirebilir veya tevzi sistemine göre tüm dairelere eşit olarak dağıtımını sağlayabilir. Komisyon ayrıca, birden fazla icra dairesinin bulunduğu mahallerde, dairelerden birini MTS takiplerine ilişkin itiraz dilekçelerinin ve tebliğ mazbatalarının muhafazası için yetkilendirir.

V. Ödeme Emri

Yönetmelik madde 7 uyarınca gönderilecek ödeme emrinde, takip talebinde yer alan bilgilerin yanı sıra aşağıdaki hususlar bulunur:

- a)** Toplam borç miktarı ile takip harç ve masraflarının, tebliğden itibaren yedi gün içinde alacaklının veya avukatının MTS ile ilişkilendirilmiş hesap numarasına ödenmesi gerektiği;
- b)** Yetkiye, borcun tamamına veya bir kısmına ya da alacaklının takibat icrası hakkına dair bir itirazı varsa bunun da aynı süre içinde beyan edilmesi gerektiği;
- c)** Sadece yetkiye itiraz hâlinde yeniden ödeme emri tebliğ edilmeksizin alacaklının talebi üzerine, yetki itirazında gösterilen veya mahkemece yetkili görülen icra dairesinden haciz işlemlerinin başlatılacağı;
- d)** İtirazların, herhangi bir icra dairesi aracılığıyla veya güvenli elektronik imza kullanılarak MTS ile entegre çalışan UYAP Vatandaş Portal üzerinden yapılabileceği; ve
- e)** Borç ödenmez veya itiraz olunmazsa yetkili icra dairesi aracılığıyla cebri icraya devam edileceği.

VI. Tebligat Usulü

Borçlu, 11 Şubat 1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu (“**7201 Sayılı Kanun**”) madde 7/a uyarınca, tebligatın elektronik yolla yapılması zorunlu olan kişilerden ise ödeme emri, elektronik tebligat yoluyla gönderilir. Borçlu, tebligatın elektronik yolla yapılması zorunlu kişilerden değil ise ödeme emri, 7201 Sayılı Kanun hükümleri

uyarınca, UYAP üzerinden ilgili Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü (“PTT”) birimine iletilir ve PTT tarafından borçluya tebliğ edilir. Tebliğ durumunu belgeleyen mazbata taranarak, tebligatın akıbetine ilişkin bilgiler ise, veri girişi yapılarak ilgili PTT birimi tarafından gecikmeksizin UYAP’a yüklenir. Mazbatanın aslı, ilgili PTT birimi tarafından alacaklı avukatının takip talebinde bildirdiği icra dairesine gönderilir. Alacaklı avukatı takibi başlatırken PTT tarafından belirlenen gideri yatırmak zorundadır.

Adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılmaması veya tebligat yapılamaması hâlinde, alacaklı avukatının istemi üzerine, MTS üzerinden borçlunun adres kayıt sisteminde yer alan yerleşim yeri adresine tebligat çıkarılır.

Borçluya tebligat yapılamaması veya borçlunun yerleşim yeri adresinin yurt dışında bulunduğu anlaşılmaması hâlinde, alacaklı avukatının talebi üzerine, icra dairesinde takibe devam edilir. İcra dairesinde takibe devam edilebilmesi için alacaklı avukatının MTS üzerindeki takibi “tebliğ imkânsızlığı” seçeneğini seçerek kapatması zorunludur. Bu sebeple dosyanın kapatılmaması hâlinde son işlem tarihinden itibaren iki yıl geçmekle, takip otomatik olarak kapatılır.

VII. Ödeme Emrine İtiraz

Borçlu, ödeme emrinin tebliğinden itibaren yedi gün içerisinde, herhangi bir icra dairesine başvurarak ödeme emrine itiraz etme hakkını haizdir. Posta yoluyla itiraz yapılması mümkün değildir. Borçlunun süresi içinde itirazda bulunması halinde icra dairesi, itiraza ilişkin evrakı aynı gün UYAP’a yükler ve aslını alacaklının takip talebinde bildirdiği icra dairesine gönderir. Borçlu ayrıca, güvenli elektronik imza kullanarak, MTS ile entegre çalışan UYAP Vatandaş Portal üzerinden de itiraz edebilir. Bu halde itiraz, itirazın MTS dosyasına yüklendiği tarihi izleyen beşinci

günün sonunda alacaklı avukatına tebliğ edilmiş sayılır. İtirazın süresinde yapıldığı, PTT'nin UYAP'a bildirdiği tebliğ tarihinden anlaşılırsa takip, MTS tarafından otomatik olarak durdurulur.

Borçlu tarafından yalnızca yetkiye itiraz edilmesi hâlinde alacaklı avukatı, MTS üzerinden yetki itirazının kabulü seçeneğini seçerek, UYAP üzerinden entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla, borçlunun mal, hak veya alacağı olup olmadığını sorgulayabilir veya yetki itirazında gösterilen icra dairesinde haciz işlemlerini başlatabilir. Takip talebinde belirtilen icra dairesinde haciz işlemlerinin başlatılabilmesi için, bu dairenin bağlı bulunduğu mahkemede yetki itirazının kaldırılması şarttır. Yetki itirazı kaldırıldıktan sonra avukatın icra dairesinde takibe devam edebilmesi için, MTS üzerinden “Yetki İtirazının Kaldırılması” seçeneğini seçerek işlem yapması ve varsa harçları ikmal etmesi zorunludur.

Borçlunun borca itiraz etmesi halinde, 9 Haziran 1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (“**2004 Sayılı Kanun**”) ile 11 Nisan 2005 tarihli ve 25783 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği (“**İcra İflas Kanunu Yönetmeliği**”) hükümleri uygulanır.

VIII. Ödeme Emrine İtiraz Edilmemesi veya İtirazın Hükümden Düşürülmesi

Borçlu tarafından ödeme emrine itiraz edilmemesi veya itirazın hükümden düşürülmesine rağmen süresi içinde ödeme yapılmaması hâlinde, alacaklının avukatının yetkili icra dairesi nezdinde yapacağı talep üzerine, 2004 sayılı Kanun’un ilgili hükümleri uyarınca cebrî icraya devam olunur. Avukatın, icra dairesinde takibe devam edebilmesi için, MTS üzerinden “İcra Takibi Başlat” seçeneğini seçerek işlem yapması ve varsa harçları ikmal etmesi zorunludur. Cebrî icraya devam edilmesi talep

edildiğinde icra müdürü, (i) alacağın 2004 sayılı Kanun kapsamında bulunduğunu, (ii) ödeme emrinin tebliğ edildiğini, (iii) takibe itiraz edilmediğini, (iv) itirazın süresinde yapılmadığını veya (v) itirazın hükümden düşürüldüğünü tespit ederse, cebrî icra işlemlerine devam eder. Aksi hâlde gerekçesini belirterek talebi reddeder. İcra müdürü tarafından verilen kararlara karşı, alacaklı veya borçlu şikâyet yoluna başvurabilir. Cebrî icra işlemlerine devam edilmesinin mümkün olduğu hâllerde, icra dairesinde takibe geçmeden önce alacaklı avukatı dilerse haciz talebinde bulunmaksızın UYAP üzerinden, entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla borçlunun mal, hak veya alacağı olup olmadığını sorgulayabilir. Borçlunun mal, hak veya alacağının varlığının tespiti hâlinde, UYAP üzerinden de haciz talep edilebilir. Ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren iki yıl içinde haciz talep edilmezse takip düşer. İtirazın hükümden düşürülmesine ilişkin dava açılması hâlinde, davanın açıldığı tarihten hükmün kesinleşmesine kadar geçen süre hesaba katılmaz.

IX. Kısmi Ödeme

Borçlu tarafından kısmi ödeme yapılması halinde, alacaklı bu ödemeyi reddedemez. Kısmi ödeme yapılması durumunda haciz yolu ile takip başlatılırsa, kalan miktar üzerinden takibe devam olunur.

X. Takibin Sona Ermesi

Yönetmelik uyarınca, başlatılan takiplerin üç şekilde sona erebileceği düzenlenmiştir. Bu haller;

- (i) Borçlu takip konusu borcun tamamını, takip harç ve masraflarıyla birlikte ödeme emrinde belirtilen hesap numarasına ödediğinde, MTS tarafından takip sona erdirilir;

- (ii) Borç haricen tahsil edilmiş ise, alacaklı avukatı tarafından MTS ortamında haricen tahsil seçeneği seçilerek takip sona erdirilir; veya
- (iii) Alacaklı alacağından feragat ederse, alacaklı avukatı tarafından MTS ortamında feragat seçeneği seçilerek takip sona erdirilir.

Borçlu tarafından borcun tamamı ilgili hesap numarasına ödendiği takdirde banka, 30 Haziran 1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanun uyarınca alacaklıdan alınması gereken harcı, ödenen paradan ayırarak Bakanlık'ın belirleyeceği hesaba aktarır.

XI. Merkezi Takip Sistemin Tutulan Kayıtlar

MTS'ye dayalı icra takiplerinde, Yönetmelik hükümleri gereği, aşağıda belirtilen kayıtların tutulması gerekmektedir. Bu kayıtlar:

- a) Tebliğ mazbatasının muhafaza kaydı:** Yönetmelik uyarınca, alacaklı avukatının takip talebinde bildirdiği icra dairesine gönderilen tebliğ durumunu belgeleyen mazbata, Komisyon tarafından belirlenecek icra dairesince, MTS tebliğ mazbatası kartonunda saklanır. Yetkili icra dairesinin işbu takibe ilişkin tutacağı kayıтта, muhatabın adı ve soyadı, MTS numarası, barkod numarası ile PTT tarafından tebligatın icra dairesine verildiği tarih bilgileri yer alır. Takibe icra dairesinde devam edilmesi durumunda, tebliğ mazbatası takibin açıldığı icra dairesine gönderilir;
- b) İtiraz dilekçesi kaydı:** Borçlunun, Yönetmelik kapsamında gönderilen ödeme emrine itiraz etmesi halinde, itiraza ilişkin evrakı alan muhabere icra dairesi, itiraz dilekçesini aynı gün içinde UYAP'a yükler; aslını ise takip talebinde

bildirilen icra dairesine gönderir. Yetkili icra dairesi tarafından borçlunun itiraz dilekçesinin aslı MTS itiraz dilekçesi kartonunda saklanır ve buna ilişkin kayıt tutulur.

XII. Sonuç

Kanun ve Yönetmelik ile, abonelik sözleşmelerinden kaynaklanan para alacaklarının tahsiline ilişkin ayrı ve özel bir ilamsız takip yöntemi usul ve esaslar düzenlenmiştir. Bu takip yoluna başvurulabilmesi için, (i) bir abonelik sözleşmesinin bulunması, (ii) bu abonelik sözleşmesinden kaynaklanan para alacağının söz konusu olması, (iii) sözleşme kapsamında tüketiciye sunulmuş bir mal veya hizmetin bulunması ve bedelin faturaya yansıtılmış olması ve (iv) alacağın, avukatla takip edilmesi gerekmektedir. Bu takip yolu, elektronik ortamda gerçekleşmekte olup UYAP bünyesindeki MTS üzerinden yapılmaktadır. Yönetmelik uyarınca usul ve esasları belirlenen takip yolunda, takibin başlatılması, ödeme emrinin gönderilmesi ve takibin kesinleşmesi aşamaları farklılık gösterirken, haciz, paraya çevirme ve paranın ödenmesi gibi sonraki aşamalarda genel haciz yoluyla takibe ilişkin hükümler uygulanmaktadır.

Belirtmek isteriz ki, Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hallerde ve Yönetmelik yürürlüğe girdiği tarihte derdest olan takipler açısından, 2004 sayılı Kanun ile İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri uygulanacaktır.

KAYNAKÇA

Ankara Barosu,

7155 Sayılı “Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun” Hükümlerinin Tüketici Hakları Açısından Değerlendirilmesi, Ankara 2018.

ÖZEKES Muhammet,

Abonelik Sözleşmelerinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Yeni Takip Yolu (7155 Sayılı Kanun’un Düzenlemesi), İzmir Barosu Dergisi, Sayı: 225, İzmir 2018.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı,

7155 Sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun hakkında, Sayı: 41870694-659-24126, Tarih: 31.12.2018.

Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü

Abonelik Sözleşmesi Kavramı, 2018.